

UIT DE SCHRIFT

Jezus' succes.

En vele scharen volgden Hem na.

Matth. 4 : 25.

Want Jezus wist van den beginne af wie zij waren die niet geloofden.

Joh. 6 : 64.

Het lijkt al dadelijk heel goed te gaan met Jezus. Hij heeft bevolen: „Bekeert u“, en Hij heeft geroepen: „Volgt mij na“, en zij zijn gekomen, zijn discipelen; zij zijn gekomen, de menschen van alle kanten.

Zijn gerucht ging uit en vele scharen volgden Hem na.

Het lijkt wel dat het met Jezus heel goed gaat, en het koninkrijk van Koning Jezus lijkt wel op Jona's wonderboom.

De schare hoorde straks zijn rede op den berg: zij is bewogen.

Wat zouden we ons verheugen in zoo'n succes voor Jezus.

Het komt er toch maar op aan of de menschen Jezus volgen willen.

We moeten toch, zoo zegt men in onzen tijd, er prijs op stellen, dat zoo velen door Jezus bekoord worden.

Het zijn toch allen discipelen van Jezus, die onder den indruk zijn van de heerlijkheid, van het indrukwekkende, van den Koning van Kerstfeest.

„En Jezus wist van den beginne af wie zij waren die niet geloofden.“ Straks gaan zij weg bij tienden en bij twintigen, straks verdwijnt de massa.

Enkele slechts blijven over.

En als Jezus hen vraagt: „Wilt gijlieden ook niet weggaan?“, dan is het antwoord: „Heere, we kunnen niet“.

Daar is wat gebeurd, waardoor de schare weggaat. Jezus heeft laten zien dat Hij niet is de man, die bewonderd wil worden, dat Hij niet is degene, die den natuurlijke mensch iets geeft, dat de natuur aangenaam is. Hij heeft het duidelijk gezegd: „gij hebt geen leven in uzelve, tenzij dat gij het vleesch van den Zoon des Menschen eet, en Zijn bloed drinkt“.

Daar ligt de scheidingslijn. Jezus' bloed trekt de grens bewondering en geloof. Jezus verbroken lichaam maakt scheiding tusschen de massa die Jezus volgt, en de enkelen die Hem niet kunnen missen.

Ach, laten we het toch ook in onzen tijd niet vergeten, dat er vele valsche Jezusbeelden zijn. Laten we toch niet denken dat Jezus er prijs op stelt dat we alles, wat zich naar Hem noemt, ook beschouwen als aan Hem gebonden.

Jezus zelf ziet er niet tegen op de honderden, de duizenden af te stooten als het gaat om de waarheid. Hij ziet er niet tegen op om van de velen weinigen over te houden als het erom gaat de menschen te laten belijden, dat alleen Zijn bloed Zijn betekenis is. Jezus heeft meer aan de weinigen die Hem verstaan, dan aan de velen die „Hosanna“ roepen, maar Hem niet gelooven zooals Hij geloofd wil worden.

En gij, en wij, verstaan we, gelooven we wat dat is, Jezus toch lief te hebben, Zijn vleesch te eten, Zijn bloed te drinken, en het eeuwige leven te hebben?

Om dat te begrijpen moet alles wat onze booze natuur aan ons is, sterven, moet zelfs onze natuurlijke bewondering er onder, ook onze bewondering voor Jezus.

Er moet niets over blijven dan de kreet: „Mijn Goël, mijn Borg, mijn Zondevernieler!“

J. W.

KERKELUK LEVEN

Het Leerboek.

VI.

Dit Leerboek kon met niet al te groote moeite voor stille kerken bruikbaar worden gemaakt.

Gelijk het nu in concept voor ons ligt is dit niet het geval.

Zoo betoogden we.

Deputaten zelf stemmen hiermee in.

Herinneren we aan hun uitspraak: „Omdat de geheele leer der waarheid moest worden behandeld, kwamen nwe Deputaten bij sommige punten voor vragen, waarin een beslissing moest genomen worden, hoewel ons bekend is, dat niet allen onder ons daarover gelijk denken. Zoo hebben wij b.v. bij de indeeling van de eigenschappen Gods en bij de logische volgorde van de weldaden in de orde des heils in hoofdzaak het schema gevolgd, dat door Prof. Bavinck in den eersten druk van zijn Geref. Dogmatiek ontworpen is.“

Wanneer nu de kerken, in Generale Synode vergaderd, dit Leerboek als het hunne aanvaardden, zouden alle uitspraken in dit Leerboek in betrekking tot de leer eenigermate confessioneel gezag krijgen, hetgeen op sommige punten niet noodig is en op andere niet wenschelijk zou zijn“.

Deputaten zijn het zich derhalve ten volle bewust, dat het produkt van hun arbeid nooit een kerkelijk Leerboek kan worden.

Daarmee begeven ze zich in een impasse, want van hen was juist een kerkelijk Leerboek gevraagd.

Hoe trachten zij daaruit te komen?

Zij doen dienaangaande een voorstel. „Het is daarom, dat wij aan de Synode de gedachte in overweging geven, dat dit Leerboek door de auteurs wordt uitgegeven en dat de Synode verklaart, dat het Leerboek, al of niet gewijzigd, niets bevat wat in strijd is met de Geref. confessie, en het bij de kerken aanbeveelt. Wij gelooven, dat langs dezen weg op de beste wijze zou worden bereikt het doel, dat de Leeuwarder Synode voor oogen heeft gestaan.“

Dit voorstel bevat alzoo drieërlei:

1o. Dit Leerboek blijve een partikulier Leerboek.

2o. Het passeere met gunstig gevolg de kerkelijke censuur.

3o. Het worde den kerken aanbevolen.

Van hoeveel werkelijkheidszin dit voorstel ook getuigt, toch lijkt het ons onaannemelijk.

We willen in 't kort zeggen waarom.

Eén element schakelen we hierbij van tevoren uit, n.l. het financiële.

We lezen ergens de opmerking, dat het Leerboek zoo voor de Deputaten, die het opstelden, een fortuinje zou worden, dat anderen Deputaatschappen nooit ofte nimmer te beurt valt. Al kan het niet de instemming van allen verwerven, er zullen toch vele predikanten zijn, die het invoeren en zoo kan er reeds op een flink debiet worden gerekend. Zulke uitgaven werpen vaak zoeter winsten en rijker baten af dan dikke boeken, waaraan een groot deel van het leven is besteed.

We meenen echter, dat zulk een overweging uit het debat moet blijven geweerd.

Hoewel men het niet zoo bedoelt, tast men daardoor toch feitelijk het karakter van de opstellers aan.

Wij hebben in hen te zien onbaatzuchtige mannen, die de winst, welke hun Leerboek zou opleveren, geheel en uitsluitend aan onze Kerken, b.v. aan de Zending ten goede willen laten komen.

Zou dit Leerboek worden aangenomen, dan mag men van hen verwachten, dat er door hen een financieel kontrakt worde aangegaan, waarbij zij zich tegenover de kerken verbinden van alle geldelijke voordeelen ten behoeve van een bepaald doel afstand te doen.

Dus daarover geen woord meer.

Maar wel over iets anders.

Wat kan de portie, de draagwijdte ervan zijn, als de Synode op dit voorstel ingaat?

Dit toch moet steeds worden bedacht.

Een volgende Synode kan — en dat is volstrekt niet denkbeeldig — voor deze zaak worden gesteld. Eén of enkele theologen en paedagogen hebben een ander Leerboek ontworpen, waarin — laat ons zeggen — meer de lijn van Kuypers wordt gevolgd. Nu wordt aan de Synode gevraagd, dat deze verklaren zal, dat ook dit Leerboek niets bevat, wat in strijd is met de Gereformeerde belijdenis, en dat zij het bij de kerken aanbeveelt.

Mag die Synode dit dan weigeren?

Wij zien niet in op welken grond.

Weigering zou beteekenen een voorkeur geven aan de dogmatische denkbeelden van Prof. Bavinck uit zijn eerste periode boven die van Dr. Kuypers.

En daarvoor zullen onze kerken zich wel wachten.

Een ander geval. Men zal een Leerboek opstellen, waarin de geschilpunten tusschen Bavinck in zijn eerste periode en Kuypers niet worden opgerokeld. Men zal een voorstelling der waarheden geven, waarmee beide theologen, indien zij nog in leven waren, zich zeer wel konden vereenigen. Dit zou als derde Leerboek aan een Synode worden voorgelegd om het merk der orthodoxie en een aanbeveling te ontvangen.

Zou een Synode mogen antwoorden: wij hebben al een Leerboek aanbevolen en meer dan één aanbeveling kan het niet lijden?

Zulk een Synode zou den schijn op zich laden sterk bevooroordeeld te zijn.

En dan zwijgen we nog van de pogingen, die kunnen worden aangewend door auteurs om voor hun boeken een kerkelijk imprimatur te verkrijgen, waardoor de oude boekencensuur, zij het in anderen vorm, zou worden hersteld.

Ook al zouden onze Synodes over kracht genoeg beschikken, om die laatste aanvragen van de hand te wijzen ten aanzien van de eerste soort, welke een Leerboek betreffen, hebben onze kerken zich gebonden.

Zij zouden onbillijk voorkeur scheppen, wanneer zij onderscheid maakten.

Daarom, het einde van den weg, welken Depu-

taten onze kerken willen opzenden, valt niet te zien.

Het is veel beter van Kreta niet af te varen, dan zich aan het gevaar van schipbreuk bloot te stellen.

Misschien zou iemand zich willen beroepen op wat indertijd met de bijbel- en formulieren-uitgave van Kuypers, Rutgers en Bavinck is geschied. Ook die is, als wij ons niet vergissen (wij hebben de desbetreffende Acta niet bij de hand) bij onze kerken aanbevolen.

Doch ieder verstaat, dat dit iets geheel anders is.

Voorreest was die arbeid niet ondernomen krachtens opdracht van een Synode.

Vervolgens werd daarin geen nieuwe inhoud geboden. Hier werd alleen gepoogd den juiste tekst te herstellen en een verouderd woord te vervangen door een, dat in onzen tijd beter verstaan werd. Van de Synode werd dan ook niet een verklaring van rechtzinnigheid verlangd. Alleen een aanbeveling. En dat, opdat zoo mogelijk uitgaven, die door boekdruckers soms hopeeloos verknood waren, van de kansels enz. zouden worden geweerd.

Dit geval staat alzoo volkomen op zichzelf.

Men kan het met het onderhavige eenvoudig niet vergelijken.

En zonder uit de school te klappen kunnen we hier wel meedeelen, dat toen eens werd voorgesteld om voor zekere uitgave de aanbeveling van een Synode te vragen, bij de voorbereiding reeds geoordeeld werd: dien weg mag het niet op. Het verzoek werd dan ook niet ter synodale tafel gedeponeerd.

Moeten we om de redenen door ons genoemd reeds ontraden in den voorslag van Deputaten te treden, er is meer.

Deputaten gelooven, dat langs den weg door hen gewezen op de beste wijze het doel wordt bereikt, dat de Leeuwarder Synode voor oogen heeft gestaan.

Hierin meenen we echter van hen in meening te moeten verschillen.

Met alle waardeering voor hun arbeid, moeten wij daarleggenover stellen, dat dit doel juist niet wordt bereikt.

Wat besloot toch de Leeuwarder Synode?

Dit: „in overeenstemming met de voorstellen van onderscheidene Particuliere Synodes en het verzoek van de Gereformeerde Scholen in „Gereformeed Schoolverband“ vereenigd, het ontwerpen van een nieuw leerboek voor catechisatie en school ter hand te nemen.“

De kerken zelf kwamen dus overeen het ontwerpen van een Leerboek ter hand te nemen.

Het moest een Leerboek van de kerken worden.

Niet van particulieren.

De gedachte, om dit aan particulieren toe te vertrouwen of over te laten, werd in het Rapport, dat tot deze konklusie leidde, zoo klaar en uitdrukkelijk mogelijk afgewezen.

In dat Rapport leest men: „Uw commissie overwoog ook de vraag, of het misschien voorkeur verdiende, de opstelling er van aan particulieren over te laten. Doch reeds daarom zag zij van dit denkbeeld af, dat het dan alles behalve zeker zou zijn, of het wel ooit tot de opstelling van zulk een Leerboek komen zou. Ook acht uw commissie het alleszins te waardeeren, dat ook van de zijde der scholen het opstellen van een leerboek van de Kerken wordt verwacht, opdat aldus de eenheid van het onderwijs in de leer der waarheid, in Kerk en School, gehandhaafd blijve. Ook zal een leerboek, als wordt bedoeld, wanneer het mede met het gezag der Kerken wordt ingevoerd, meer kans hebben er in te gaan. De Commissie is echter van oordeel, dat de Kerken dan uitsluitend de verantwoordelijkheid van de opstelling moeten dragen, en de opstelling aan een uitsluitend door haar benoemde en geïnstrueerde, en aan haar verantwoordelijke Commissie moet worden toevertrouwd, en in overeenstemming hiermede de kosten ook alleen door de Kerken moeten worden op zich genomen.“

Enkele passages hebben we onderlijnd.

Zij veroordeelen bij voorbaat zoo kras als het maar kan het voorstel van Deputaten.

Hoe deze dan ook schrijven kunnen, dat daardoor het best wordt voldaan aan de opdracht der Leeuwarder Synode, is een compleet raadsel.

Die opdracht behelsde het opstellen van een officieel kerkelijk Leerboek.

De kerken zouden dan ook haar verleden moeten verloochenen om op het voorstel van Deputaten in te gaan.

En dat niet alleen.

Maar de indruk, die daardoor gewekt zou worden, zou allerbedroevendst zijn.

De kerken zouden zichzelf een testimonium impotentiae, een getuigenis van onmacht, uitreiken.

Zij zouden daardoor uitspreken: wij wilden wel gaarne een officieel kerkelijk Leerboek opstellen, maar wij kunnen niet. De dogmatische verdeeldheid is daarvoor onder ons te groot. We moeten